

AVALUACIÓ INTERNA ALS CENTRES DE SECUNDÀRIA

Anàlisi de la situació actual: beneficis, problemes i riscos

M. Cristina Pujol Matas

Consultor: Albert Arbós Bertran

Llicenciatura en Psicopedagogia

Universitat Oberta de Catalunya

Juny de 2000

ÍNDEX

1. INTRODUCCIÓ	5
1.1 RAONS DE L'ELECCIÓ	5
1.2 DESCRIPCIÓ DE L'ÀMBIT D'INTERVENCIÓ.....	6
1.3 OBJECTIUS DEL TREBALL.....	7
2. MARC TEÒRIC	8
2.1 L'AVALUACIÓ INTERNA DE CENTRES	8
2.2 L'AVALUACIÓ INTERNA COM INNOVACIÓ EDUCATIVA.....	11
2.3 L'AVALUACIÓ DE CENTRES A L'ETAPA DE SECUNDÀRIA	13
3. MARC PRÀCTIC	18
3.1 DESCRIPCIÓ DEL TREBALL DE RECERCA.....	18
3.2 METODOLOGIA.....	18
3.2.1 <i>Mostra</i>	<i>18</i>
3.2.2 <i>Planificació de la investigació etnogràfica.....</i>	<i>27</i>
3.2.3 <i>Definició dels objectius.....</i>	<i>27</i>
3.2.4 <i>Recollida d'informació.....</i>	<i>28</i>
3.2.5 <i>L'entrevista.....</i>	<i>28</i>
3.2.6 <i>Anàlisi de documents.....</i>	<i>33</i>
3.2.7 <i>Coordenades espai/temporals.....</i>	<i>33</i>
3.3 ANÀLISI QUALITATIVA DE LA INFORMACIÓ	33
3.3.1 <i>Procés de l'anàlisi qualitativa.....</i>	<i>34</i>
3.4 RESULTATS OBTINGUTS	35
3.5 DISCUSSIÓ	39
3.6 CONCLUSIONS I PROSPECTIVA.....	43
4. REFERÈNCIES BIBLIOGRÀFIQUES	49
5. ANNEXOS	51
5.1 PRIMER MODEL ENTREVISTA	51
5.2 COORDENADES ESPAI/TEMPORALS.....	52
5.3 DIARI DE LA VISITA	53
5.3.1 <i>Diari de la visita : Visita personal - IES A</i>	<i>54</i>
5.3.2 <i>Diari de la visita: Visita personal - IES B</i>	<i>54</i>
5.3.3 <i>Diari de la visita: Visita personal - IES C</i>	<i>55</i>
5.4 TRANSCRIPCIÓ DE LES ENTREVISTES	55
5.5 DOCUMENTS NATURALS.....	68
5.5.1 <i>Documents naturals IES A.....</i>	<i>68</i>
5.5.2 <i>Documents naturals IES B.....</i>	<i>71</i>
5.5.3 <i>Documents naturals IES C.....</i>	<i>73</i>

1. INTRODUCCIÓ

1.1 Raons de l'elecció

A finals de maig de 1997 el Servei d'Ordenació Educativa del Departament d'Ensenyament de la Generalitat de Catalunya encetava un programa pilot d'experimentació d'avaluació interna de centres a 37 centres d'infantil i primària de Catalunya. El programa pilot de tres anys de durada, tenia per finalitat poder disposar de dades sobre l'impacte de l'avaluació interna en aquests centres. El Departament d'Ensenyament pretenia amb aquest pla pilot obtenir dades que orientessin les seves actuacions a l'hora d'implementar l'avaluació interna a tots els centres d'infantil i primària de Catalunya. Aquestes dades es recollirien a partir de les experiències dels centres pilot, de les seves aportacions i suggeriments. També es va utilitzar el pla experimental per pilotar els materials que el Dr. Joan Rué, del departament de Pedagogia Aplicada de la Universitat Autònoma de Barcelona i el Dr. Joan Mateo del Departament de Mètodes d'Investigació i Diagnòstic en Educació, de la Universitat de Barcelona havien elaborat per tal d'orientar als centres en el seu procés d'avaluació interna. Aquest materials un cop pilotats s'enviaren a tots els centres d'infantil i primària de Catalunya, també es pilotaren exemples de proves estandarditzades elaborades des del Servei d'Ordenació Curricular que havien de servir com a model per tal que els centres es construïssin les seves proves d'acord amb el seu Projecte Curricular i dins de les actuacions que es contemplarien en l'avaluació interna de centres.¹

Des de la meva tasca professional, primer com a directora d'un centre d'infantil i primària del grup experimental i més tard com assessora tècnica d'Ordenació Curricular del Departament d'Ensenyament, he participat en el programa pilot sobre avaluació interna de centres d'infantil i primària que s'ha desenvolupat des del 1997 al 2000. La meva participació en el programa, tant des del centre

¹ Dades extretes del Servei d'Ordenació Curricular

com des de l'Administració Educativa, m'ha posat en contacte amb els aspectes tècnics de l'avaluació interna de centres, així com amb els seus aspectes socials. A estat a partir d'aquesta experiència i des de la meva tasca professional, i en aquest moment en què s'ha de generalitzar la implantació de l'avaluació interna en els centres de secundària, que em qüestiono com podrà integrar-se l'avaluació interna als centres de secundària amb una cultura tan diferent als centres de primària. Serà possible de realitzar les mateixes actuacions que s'han utilitzat per implementar l'avaluació interna als centres d'infantil i primària? o caldrà dissenyar altres actuacions des de l'Administració Educativa?.

1.2 Descripció de l'àmbit d'intervenció

Situació actual dels centres de secundària

Durant el curs 1995/1996 es comença a implantar el primer cicle d'ESO als centres de secundària, per primer cop es reben els alumnes de 12 anys que venen dels centres d'infantil i primària. Els centres es troben davant d'un repte important, per una banda la introducció d'un currículum nou amb un enfocament constructivista de l'aprenentatge i orientat a una escola comprensiva i integradora, que difereix substancialment del sistema educatiu anterior, i per l'altre amb l'escolarització d'un alumnat d'una edat inferior del que havien tingut fins el moment, recordem que l'EGB s'impartia als centres de primària i no acabava fins els 14 anys, moment que els alumnes passaven als centres de secundària o abandonaven l'escolarització.

Ens trobem actualment en el curs 1999/2000, curs en el que els centres de secundària tot just acaben d'implantar la reforma amb tot el canvi d'estructura, organització i resposta educativa que exigeix la nova etapa de la secundària obligatòria, i quan aquest canvis no estan encara consolidats, es veuen amb l'obligatorietat d'aplicar a partir del curs vinent, plans d'avaluació interna en l'àmbit organitzatiu i d'ensenyament/aprenentatge.

La dinàmica i la cultura educativa que caracteritza l'etapa de la secundària fa preveure que l'aplicació de l'avaluació interna no serà fàcil i per tant caldrà una actuació acurada per part de l'Administració Educativa, tant en quan a l'exigència del compliment de l'Ordre d'avaluació interna de centres docents, com en la de l'ajuda a proporcionar als centres perquè puguin portar a terme el seu procés avaluatiu.

Les actuacions per part de l'Administració Educativa hauran d'orientar-se a facilitar la realització de l'avaluació interna als centres de secundària per tal que aquesta puguin contribuir realment a la millora dels processos d'ensenyament/aprenentatge i en definitiva a millorar la qualitat de la pràctica educativa.

1.3 Objectius del treball

És important que abans d'introduir qualsevol innovació es pugui disposar de dades sobre l'estat de la situació en el context en que s'ha d'implementar. És doncs, per aquest motiu, que aquest treball es proposa dur a terme un estudi descriptiu sobre la situació de l'avaluació interna a tres centres de secundària, per conèixer quina és la situació actual, quines actuacions es porten a terme explícitament o implícitament, quins beneficis se'n deriven o poden derivar-se'n així com els problemes i reticències que comporta i els riscos que pot originar la posada en pràctica tant conscient com inconscient de l'avaluació interna.

Aquesta recerca té com objectiu obtenir dades que permetin, amb el seu anàlisi, la reflexió sobre com podria integrar-se l'avaluació interna en els centres de secundària, per tal d'orientar a l'Administració Educativa a planificar actuacions que permetin una implantació de l'avaluació interna amb possibilitats d'èxit.

2. MARC TEÒRIC

2.1 L'avaluació interna de centres

Durant molt de temps, l'avaluació ha estat sovint restringida a la mesura de resultats dels alumnes, però avui dia tendeix a aplicar-se tant a nivell dels sistemes educatius com a un nivell intermedi que correspondria a l'avaluació dels centres educatius.

Des dels anys seixanta tots els països europeus occidentals han viscut una expansió dels seus sistemes educatius que sovint ha estat acompanyada o induïda per unes reformes d'estructura, una modernització del currículum, unes mesures per assolir més igualtat entre sexes i classes socials, una modernització d'equipaments, etc. Aquests canvis han implicat un augment important dels pressupostos públics i de les riqueses que s'assignen a l'educació.

Tots aquests països tenen institucions democràtiques, i malgrat els moments de crisi econòmica i financera a partir dels anys setanta, tots continuen situant l'educació i la formació entre les seves prioritats polítiques, perquè la ciutadania així ho desitja majoritàriament en nom de l'interès dels individus, i perquè per a les forces socials i polítiques dominants el nivell i la qualitat de la formació esdevenen elements necessaris en la competitivitat internacional, quant a la creativitat científica, tecnològica, econòmica, cultural i social (Hutmacher, 1999). Durant els darrers anys s'ha passat doncs a donar més importància a la qualitat de l'educació encara que continuï l'expansió quantitativa en quan al allargament dels anys d'escolarització obligatòria.

Cal però concretar que s'entén per qualitat educativa, la qualitat en educació s'ha d'entendre com un tot, i no només a la qualitat d'alguns dels seus aspectes o elements (Scheerens, 2000). La qualitat ha de ser entesa des d'una

reorientació de les finalitats dels sistemes educatius, en els quals es fa més estreta l'associació entre coneixements i o competències intel·lectuals i socials².

Però significa també una nova exigència de transparència: fins a quin punt les escoles i els sistemes educatius compleixen la seva missió i assoleixen les seves finalitat? Es correspon amb les necessitats presents i futures? És equitativa l'escola? De quina manera l'escola utilitza els recursos assignats: les forces de treball, els diners i el temps dels alumnes?.

Totes aquestes qüestions són legítimes per si mateixes i exigeixen a l'escola i al sistemes educatius que donin comptes de la seva eficàcia i efectivitat.

Aquest retre comptes - *accountability* - veu en l'avaluació el seu màxim exponent i les decisions sobre l'avaluació dels centres educatius s'extenen arreu d'Europa durant els darrers anys. Dos motius en són els principals arguments, la necessitat que tenen els estats de controlar d'alguna manera el producte final al qual s'arriba des de la autonomia de centres - *responsiveness*- i la de controlar també si realment la inversió econòmica que es dedica als sistemes educatius repercuteix realment en la qualitat educativa desitjada, la *accountability*, com ja hem esmentat.

A l'Estat espanyol la Llei orgànica d'ordenació general del sistema educatiu de 1990 (LOGSE) en el seu article 62 entén l'avaluació del sistema educatiu com un model d'intervenció que facilita l'adequació del sistema educatiu a les demandes i necessitats educatives. Anomena a l'*Instituto Nacional de Calidad Educativa* (INCE) encarregat d'aquesta avaluació i estableix que les administracions educatives participaran en el govern i funcionament d'aquest organisme. El govern de la Generalitat de Catalunya en el marc que estableix l'esmentat article de la LOGSE creà l'actual Consell Superior d'Avaluació (Decret 305/1993, de 9 de desembre), com a mesura per garantir una relativa

² Entenc la qualitat com a valor afegit. Des d'aquesta perspectiva s'entén que la qualitat d'una institució es valora en funció de la seva més alta incidència en el canvi generat en els seus mateixos alumnes. (Mc. Lain i altres, 1989)

autonomia en l'àmbit de l'avaluació. El Consell Superior d'Avaluació és el canal a través del qual l'INCE opera a Catalunya, alhora que garanteix una certa independència de criteri i funcions.

Amb la promulgació de la Llei orgànica de la participació, l'avaluació i el govern dels centres docents de 1995 (LOPAGCD) es desenvolupen més àmpliament els aspectes d'avaluació i s'introdueix per primer cop l'avaluació de centres docents en el seu article 29. La LOPAGCD contempla la intervenció de l'INCE per tal de fer el seguiment del procés d'implantació de la reforma educativa, i estableix la necessitat d'avaluar la formació docent i directiva en els centres amb la complexa missió de subministrar un sistema permanent de diagnòstic i monitoratge del sistema educatiu espanyol, en el seu conjunt. Dins del marc que estableix la LOPAGCD i d'acord amb les competències sobre matèria educativa que li corresponen, el Departament d'Ensenyament de la Generalitat de Catalunya publica l'Ordre de 27 d'octubre 1997 per la qual es regula l'avaluació dels centres docents sostinguts amb fons públics. *Ordre de 20 d'octubre de 1997. Diari Oficial de la Generalitat de Catalunya* (5 novembre 1997),núm. 2511.

Aquesta Ordre estableix dos tipus d'avaluació dels centres educatius, la interna, que serà feta pels propis centres amb la participació dels òrgans de govern i de coordinació i els diferents sectors de la comunitat educativa; i l'avaluació externa que serà feta per la Inspecció d'Ensenyament. Ambdues avaluacions s'orienten amb la finalitat de proporcionar als centres docents elements per reflexionar sobre la pròpia praxi i prendre decisions de millora en relació a la planificació i desenvolupament de l'organització i del procés d'ensenyament/aprenentatge i la de poder disposar per part de l'Administració educativa, informació sobre els processos i resultats de l'acció educativa que es du a terme en els centres i l'assoliment dels objectius educatius per part dels alumnes, a fi de prendre les decisions de millora que correspongui al respecte.

S'hi estableix que els centres per realitzar l'avaluació interna elaboraran plans d'avaluació a desenvolupar durant tres cursos escolars al final dels quals es

realitzarà un informe on es reculli una valoració global dels resultats d'avaluació, de les millores obtingudes i de la idoneïtat de les estratègies emprades, i es concretaran les propostes per a un nou pla d'actuació i un nou pla d'avaluació.

L'Ordre estableix l'aplicació de l'avaluació interna a tots els centres d'infantil i primària, i els centres de secundària que imparteixin els dos cicles de l'etapa d'ESO.

Així doncs tal com queda reflectit serà a partir del curs 2000/2001 que tots els centres de secundària es veuran amb l'obligatorietat d'elaborar els seus plans d'avaluació interna i desenvolupar-los al llarg dels propers tres anys.

2.2 L'avaluació interna com innovació educativa

L'avaluació interna és realitzada pels mateixos centres docents amb la participació dels seus òrgans de govern i de coordinació i de diferents sectors de la comunitat escolar. L'avaluació interna, a la que també podem denominar autoavaluació en quan és controlada pels agents interns del centre, ha d'entendre's com un procés de reflexió del treball de l'escola i de la pràctica docent dels mestres, ha de comportar la integració dels resultats en la programació educativa i el desenvolupament professional dels docents.

L'autoavaluació ha d'esdevenir una cultura que ha d'impregnar una gran part de les actuacions del centre i ha de veure's reflectida en els documents com el Projecte educatiu i el Projecte curricular, en els quals queden expressats els trets identificadors de cada centre.

L'avaluació interna ha de ser un mecanisme regulador, que permeti descriure, valorar i reorientar l'acció dels agents que operen en el marc d'una realitat educativa específica, i al mateix temps ha de ser un procés continu d'aprenentatge i creixement professional, que comporti la reflexió crítica i la discussió pedagògica en el si de tota la comunitat educativa.

L'avaluació interna de centres ha d'esdevenir una pràctica d'innovació i canvi en quan ha de potenciar la renovació dels processos d'ensenyament i aprenentatge a benefici de la millor atenció a les necessitats dels alumnes, al mateix temps que ha d'incidir en la millora professional dels docents.

S'ha de tenir en compte però que l'avaluació interna com tota innovació i canvi pot generar resistències d'entrada, estranyeses, comportaments inexperts i resultats inesperats i per tant s'haurà de tenir en compte com fer front als efectes negatius que pugui generar.

Segons Elliot (1993 : 22-23) “ Els problemes que s'originen amb les innovacions s'aclareixen i resolen a través d'un diàleg obert entre el professorat, i sense restriccions procedents de les instàncies de poder.” Per tant serà important que es tingui en compte de potenciar aquest diàleg i no la imposició directa per part de l'Administració.

També hem de considerar que una pràctica educativa mai comença de zero, sinó que cal tenir en compte la trajectòria de cada centre i les diferents cultures pedagògiques individuals i col·lectives. Segons Sancho i altres (1993: 374)“Sovint les innovacions estan vinculades a pressions i necessitats derivades de la política educativa vigent en cada moment i de les seves implicacions pràctiques. Allò que en principi podria ser viscut com una imposició, pot no ser-ho si connecta amb les necessitats dels usuaris.”

Veiem doncs de la necessitat de considerar el context i les necessitats de cada centre a l'hora de parlar de la implantació de l'avaluació interna, de potenciar el diàleg i la reflexió, ja que difícilment l'avaluació interna podrà acomplir el propòsit de millorar la qualitat educativa del centre si des del centre no es veu com una necessitat per a fer-ho.

Per tal de conèixer doncs la realitat del context on s'haurà d'implementar l'avaluació interna i les necessitats els professorat que l'haurà de tirar endavant, aspectes sens dubte imprescindibles de conèixer d'antuvi per a poder dissenyar actuacions el més ajustades possibles al que necessitaran els

centres per aplicar l'avaluació interna amb garanties, s'ha proposat aquest treball de recerca.

2.3 L'avaluació de centres a l'etapa de secundària

Tot i que tal com s'ha dit, no serà fins el curs 2000/2001 que s'hauran de començar a elaborar plans d'avaluació interna en els centres de secundària, en el moment que es va publicar el Decret 199/1996, de 12 de juny, pel qual s'aprova el Reglament orgànic dels centres docents públics que imparteixen educació secundària i formació professional de grau superior, ja es fa menció d'alguns aspectes d'avaluació interna en alguns dels seus articles.

Articles del ROC que es refereixen a l'avaluació interna dels centres docents.

Article 9. El projecte curricular

9.3. El projecte curricular de centre té com a components:

i) Els criteris per a l'avaluació del procés d'ensenyament i d'aprenentatge i de la pràctica docent del professorat.

Article 11. La programació general de l'institut

11.2 Memòria anual.

L'equip directiu, en acabar el curs, haurà d'elaborar la memòria que reculli i avaluï les activitats del centre.

b) La memòria anual comprendrà entre d'altres, una estimació de l'assoliment dels objectius fixats a la programació general i dels resultats obtinguts en l'activitat docent. L'equip informarà el consell escolar del centre de les innovacions que s'incorporin en el projecte curricular de centre i de les modificacions a tenir en compte pel proper curs.

Article 12. Finalitats de l'estructura d'organització i gestió

d) La millora dels processos d'ensenyament i aprenentatge de l' alumnat i la seva avaluació.

Article 14. Els òrgans unipersonals de govern

14.4. En els instituts d'educació secundària, els òrgans de govern unipersonals constitueixen l'equip directiu.

L'equip directiu assessorarà el director o directora en matèries de la seva competència, elabora la programació general, el projecte educatiu, el reglament de règim interior i la memòria anual de l'institut.

Així mateix, l'equip directiu afavoreix la participació de la comunitat educativa i estableix els criteris per a l'avaluació interna del centre i coordina les actuacions dels òrgans unipersonals de coordinació, segons les previsions d'aquest Reglament.

Article 15. Competències del director

15.1 La direcció i responsabilitat general de l'activitat de l'institut d'educació secundària correspon al director o directora, que vetlla per la coordinació de la gestió del centre, l'adequació al projecte educatiu i a la programació general.

15.2 Correspon al director o directora:

Elaborar, amb caràcter anual, en el marc del projecte educatiu, la programació general del centre conjuntament amb l'equip directiu i vetllar per a l'elaboració, aplicació i revisió, quan s'escaigui, del projecte curricular del centre i per la seva adequació al currículum aprovat pel govern de la Generalitat.

o) Elaborar, conjuntament amb l'equip directiu, la memòria anual d'activitats del centre i trametre-la a la corresponent delegació territorial del Departament d'Ensenyament, un cop el consell escolar del centre n'hagi emès el corresponent informe.

Article 16. Competències del cap d'estudis.

16.1 Correspon al cap d'estudis la planificació, el seguiment i l'avaluació interna de les activitats del centre, i la seva organització i coordinació, sota el comandament del director o directora de l'institut.

Article 20. Competències del coordinador pedagògic

20.1 Correspon, amb caràcter general, al coordinador pedagògic el seguiment i l'avaluació de les accions educatives que es desenvolupen a l'institut sota la dependència del director o directora.

20.2 Són funcions específiques del coordinador pedagògic:

Vetllar perquè l'avaluació del procés d'aprenentatge dels alumnes es dugui a terme en relació amb els objectius generals de l'etapa i amb els generals i terminals de cada àrea o matèria, juntament amb els caps de departament.

f) Vetllar per l'adequada coherència de l'avaluació al llarg dels diferents cicles, etapes, nivells i graus dels ensenyaments impartits al centre.

Article 34. El Consell Escolar del centre

34.1 El Consell Escolar del centre és l'òrgan de participació de la comunitat escolar en el govern dels instituts d'educació secundària i l'òrgan de programació, seguiment i avaluació general de les seves activitats.

Establir les directrius per a l'elaboració del projecte educatiu de Elaborar les directrius per a la programació i el l'institut, aprovar-lo i avaluar-ne el compliment.

Elaborar les directrius per a la programació i el desenvolupament de les activitats escolars complementàries, de les activitats extraescolars y serveis, si escau, amb la col·laboració de les associacions de mares i pares dels alumnes. Aprovar-ne la programació i avaluar-ne l'execució.

j) Avaluar i aprovar la programació general del centre que, amb caràcter anual, elabori l'equip directiu.

k) Avaluar i aprovar la memòria anual d'activitats del centre.

o) Analitzar i valorar el funcionament general del centre, l'evolució del rendiment escolar i elaborar un informe que s'inclou en la memòria anual.

Article 39. El Claustre de professors

39.2 Són funcions del Claustre de professorat:

c) Establir criteris per a l'elaboració del projecte curricular del centre, aprovar-lo, avaluar-ne l'explicació i decidir-ne possibles modificacions.

i) Analitzar i valorar els resultats de l'avaluació de l'alumnat i del centre en general.

Article 45. El cap del Departament

45.2 En particular, són funcions del cap de Departament:

c) Vetllar per la coherència del currículum de les àrees i matèries al llarg del cicle i etapes.

d) Vetllar per l'establiment de la metodologia i didàctica educatives aplicables en la pràctica docent.

e) Coordinar la fixació de criteris i continguts de l'avaluació de l'aprenentatge dels alumnes en les àrees i matèries corresponents i vetllar per la seva coherència.

Article 46. El coordinador d'activitats i serveis escolars

46.2 Són funcions del coordinador d'activitats i serveis escolars:

h) Elaborar una memòria final de curs amb l'avaluació de les activitats realitzades que s'inclourà a la memòria anual d'activitats del centre.

Article 52. El professor tutor

52.2 Cada unitat o grup d'alumnes té un professor tutor, amb les funcions següents:

b) Tenir cura de la coherència de les activitats d'ensenyament aprenentatge i les activitats d'avaluació de tots els docents que intervenen en el procés d'ensenyament del seu grup d'alumnes.

c) Responsabilitzar-se de l'avaluació del seu grup d'alumnes en les sessions d'avaluació.

Així veiem que d'alguna manera els centres de secundària ja venen obligats a realitzar alguna de les accions que formen part de l'avaluació interna de centres i no han de començar de nou, ara caldria establir un lligam amb el que ja s'ha estat fent fins ara i l'aplicació dels plans d'avaluació.

3. MARC PRÀCTIC

3.1 Descripció del treball de recerca

Formulació del problema: conèixer quina cultura avaluativa tenen tres centres de secundària .

Aquest treball de recerca consistirà en una reflexió en la praxi i des de la praxi, per intentar de comprendre la realitat de la situació, per fer-ho descriurem com es desenvolupa l'avaluació interna en els centres i aprofundirem en els diferents motius dels fets a partir de la interacció amb les persones que els porten a terme. Podem dir, per tant, que el paradigma en que situem la nostra recerca és el *naturalista o qualitatiu* en quant que coincideix plenament amb les seves característiques.

La metodologia emprada per a la investigació serà doncs la qualitativa en quan procedeix a comprendre i a interpretar la realitat educativa des dels significats i les intencions de les persones implicades.

3.2 Metodologia

La investigació que es durà a terme s'enquadra dins el model d'investigació *etnogràfica*, en quan es proposa de descriure la cultura avaluativa del centres de secundària escollits, des de la implicació de l'investigador en el mateix context, però sense alterar la realitat estudiada, i basarà les seves conclusions en les evidències de les dades recollides, al mateix temps que intentarà de comprendre la cultura estudiada des del punt de vista de les persones implicades.

3.2.1 Mostra

Justificació de la mostra

Donada la diversa tipologia de centres de secundària existents s'ha cregut convenient per a realitzar aquest treball escollir tres centres de secundària que

corresponguin a tres tipus d'origen diferents, a fi d'explorar en contextos que d'entrada es creu han de presentar diferents característiques.

Un dels centres prové d'un antic Institut de FP, un altre d'un antic Institut de Batxillerat i el tercer és un IES de nova creació inaugurat l'any 1997.

Tots tres centres pertanyen a la xarxa pública, depenent del Departament d'Ensenyament, i estan ubicats en poblacions veïnes, inferiors als 20.000 habitants.

S'ha cregut convenient escollir centres de la xarxa pública ja que la seva dinàmica de funcionament amb una tipologia de lideratge institucional d'elecció democràtica, fa que presentin unes característiques probablement més problemàtiques a l'hora d'encetar una avaluació interna de centres. Els centres de titularitat privada probablement presenten una organització més enfocada cap al control de la seva gestió, que realitza normalment la titularitat del centre, encara que aquesta suposició s'hauria de comprovar i podria ser un futur objecte de recerca.

El motiu d'haver elegit centres de poblacions relativament petites i veïnes es justifica en quan s'ha cregut convenient que la mostra fos el més semblant possible en quan a nombre d'alumnes, professors i nivell socio-econòmic de l'entorn, a fi d'equilibrar aquestes variables.

Descripció de la mostra

IES A de la població 1.

S'inaugurà l'any 1980 com Institut de Batxillerat.

Està ubicat a la part nord de la població, prop dels casc antic i les instal·lacions esportives del municipi. Té dues escoles públiques d'infantil i primària de les quatre existents al municipi molt a prop (a menys de 100 metres, una per cada costat).

Actualment acull als alumnes d'ESO i Batxillerat LOGSE d'entre 12 i 18 anys.

Aquest curs hi ha matriculats al centre 580 alumnes, la majoria dels quals provenen de les escoles d'infantil i primària de la població tant de les quatre públiques com de les dues concertades, encara que d'aquestes en menor nombre ja que imparteixen també la secundària. Altres poblacions de les que reben alumnes són **X** i **Z**, un 5 % aproximadament. A primer de Batxillerat s'incorporen aproximadament un 20 % d'alumnes nous.

El nombre de professors és actualment de 50. Tots imparteixen docència des d'ESO a Batxillerat.

Els professors s'agrupen en equips de cicle i departaments, en aquest cas depenen de la seva especialitat. La mitjana de professors a cada departament és de 5 exceptuant els d'Educació física i Música que són menys.

L'equip de nivell el formen tants professors com àrees s'hi imparteixen. Es procura en l'organització del curs que el mateix professor que imparteix els crèdits comuns d'una àrea també imparteixi els crèdits variables de la mateixa àrea.

Quadre de reunions

Equip o òrgan institucional	Components	Freqüència	Temes
Consell escolar	Els seus membres	Cada dos mesos	Els que li corresponen (ROC)
Claustre	Tot el professorat i l'equip directiu	Cada mes i mig	Organització i funcionament del centre
Equip directiu	Director, Cap d'estudis, Coordinadora pedagògica i	Setmanalment	Organització i funcionament del centre

	Secretari		
Coordinació pedagògica	Coordinadora pedagògica, coordinadors de cycle (2) i batxillerat (1) Psicopedagog del centre i psicopedagog de l'EAP	Setmanalment	Aspectes pedagògics i organitzatius del centre.
Nivell de 1r. i 2n. de primer cycle d'ESO i de 1r. cycle d'ESO	Els professors que imparteixen docència al nivell i al cycle. Coordinador de cycle.	Quinzenalment	Aspectes pedagògics de funcionament i organitzatius del nivell i cycle.
Nivell de 1r. i 2n. de 2n. cycle d'ESO per separat	Els professors que imparteixen docència al nivell.	Quinzenalment	Aspectes pedagògics de funcionament i organitzatius del nivell.
2n. cycle d'ESO	Els professors que imparteixen docència al cycle.	Esporàdicament	Organització de les festes.
Batxillerat	Els professors que imparteixen docència a l'etapa. Coordinador de	Quinzenalment	Aspectes pedagògics de funcionament i organitzatius de l'etapa.

	Batxillerat.		l'etapa.
Departaments	Els professors del departament	Setmanalment	Aspectes curriculars de l'àrea.

IES B de la població 1.

Està ubicat a la part est de la població, nou nucli d'expansió urbana de la població.

Acull als alumnes d'ESO i Batxillerat LOGSE d'entre 12 i 18 anys.

Aquest curs hi ha matriculats al centre 530 alumnes, la majoria dels quals provenen de les escoles d'infantil i primària de la localitat tant de les quatre públiques com de les dues concertades, encara que d'aquestes en menor nombre ja que imparteixen també la secundària. Altres poblacions de les que reben alumnes són el **Y** i **H**, un 30 % aproximadament. No hi ha incorporacions significatives a primer de Batxillerat.

El nombre de docents entre mestres i professors és actualment de 50. Els mestres imparteixen el primer cicle d'ESO juntament amb alguns professors de secundària. El segon cicle i el Batxillerat és impartit per la resta del professorat.

Els professors s'agrupen en equips de cicle i departaments, en aquest cas depenen de la seva especialitat. La mitjana de professors a cada departament és de 5 exceptuant els d'Educació física i Música que són menys.

L'equip de nivell el formen els mestres i professors que imparteixen docència normalment entre 8 i 9.

Hi ha un coordinador per cicle juntament amb un subcoordinador de nivell, i un coordinador per Batxillerat.

Quadre de reunions

Equip o òrgan institucional	Components	Freqüència	Temes
Consell escolar	Els seus membres	Cada dos mesos	Els que li corresponen (ROC)
Claustre	Tot el professorat i l'equip directiu	Cada mes i mig	Organització i funcionament del centre
Equip directiu	Director, Cap d'estudis, Coordinadora pedagògica i Secretaria	Setmanalment	Organització i funcionament del centre
Comissió pedagògica	Coordinadora pedagògica, coordinadors de cycle (2) i batxillerat (1) Psicopedagog del centre, caps de Departament.	Setmanalment	Aspectes pedagògics i organitzatius del centre.
Nivell /Cicle conjuntament de 1r. cycle d'ESO	Els professors que imparteixen docència al nivell i al cycle. Coordinador de cycle.	Quinzenalment	Aspectes pedagògics de funcionament i organitzatius del nivell i cycle.

Nivell /Cicle conjuntament de 2n. cicle d'ESO	Els professors que imparteixen docència al nivell. Coordinador de cicle.	Quinzenalment	Aspectes pedagògics de funcionament i organitzatius del nivell i cicle.
Batxillerat	Els professors que imparteixen docència a l'etapa. Coordinador de Batxillerat.	Quinzenalment	Aspectes pedagògics de funcionament i organitzatius de l'etapa.
Departaments	Els professors del departament	Quinzenalment	Aspectes curriculars de l'àrea.

IES C de la localitat 2.

Està ubicat a la part nord de la població, entre el casc antic i la urbanització.

Acull als alumnes d'ESO, Batxillerat LOGSE, Cicles Formatius d'entre 12 i 22 anys.

Aquest curs hi ha matriculats al centre 640 alumnes, la majoria dels quals provenen de les escoles d'infantil i primària de la localitat majoritàriament de les tres públiques, les tres concertades imparteixen també la secundària i una d'elles també Batxillerat. Els alumnes de Cicles Formatius són tant del poble com d'altres poblacions veïnes com **M** i **N** un 40% aproximadament.

El nombre de docents entre mestres i professors és actualment de 65. Els mestres imparteixen el primer cicle d'ESO juntament amb alguns professors de

secundària. El segon cicle, el Batxillerat i els Cicles Formatius són impartits per la resta del professorat.

Els professors s'agrupen en equips de cicle i departaments, en aquest cas depenen de la seva especialitat. La mitjana de professors a cada departament és de 5 o 6 exceptuant els d'Educació física i Música que són menys.

L'equip de nivell el formen els mestres i professors que imparteixen docència , a primer de cicle d'ESO són 15, entre tots el primer cicle són 25.

Hi ha un coordinador per cicle.

Quadre de reunions

Equip o òrgan institucional	Components	Freqüència	Temes
Consell escolar	Els seus membres	Cada dos mesos	Els que li corresponen (ROC)
Claustre	Tot el professorat i l'equip directiu	Cada dos mesos	Organització i funcionament del centre
Equip directiu	Director, Cap d'estudis (2), Coordinadora pedagògica i Secretari	Setmanalment	Organització i funcionament del centre
Coordinació pedagògica	Caps d'estudi, coordinadors de cicle , caps de departament, coordinador	Setmanalment	Aspectes pedagògics i organitzatius del centre.

	informàtica, coordinador Batxillerat, coordinador Cicles Formatius.		
Nivell de 1r. i 2n. de primer cycle d'ESO i de 1r. cycle d'ESO	Els professors que imparteixen docència al nivell i al cycle. Coordinador de cycle.	Setmanalment	Aspectes pedagògics de funcionament i organitzatius del nivell i cycle.
Nivell de 1r. i 2n. de 2n. cycle d'ESO i 2n cycle d'ESO	Els professors que imparteixen docència al nivell. i el coordinador del cycle.	Setmanalment	Aspectes pedagògics de funcionament i organitzatius del nivell i cycle.
Cicles Formatius per cicles	El cap d'estudis i els professors que imparteixen docència i el coordinador del cycle.	Setmanalment	Aspectes pedagògics de funcionament i organitzatius de l'etapa.
Batxillerat	Els professors que imparteixen docència a l'etapa. Coordinador de Batxillerat.	Setmanalment	Aspectes pedagògics de funcionament i organitzatius de l'etapa.

Departaments	Els professors del departament, coordina el cap de Departament	Setmanalment	Aspectes curriculars de l'àrea.
--------------	--	--------------	---------------------------------

Totes les decisions es consensuen o als cicles, o als departaments, es canalitzen a través de la comissió pedagògica i arriben a Claustre pràcticament ja llestes per a la seva aprovació.

3.2.2 Planificació de la investigació etnogràfica

Tot i que el procés d'investigació etnogràfica no segueix un model lineal ja que tendeix més a seguir un model cíclic i en espiral, i on el problema, els objectius i els instruments es poden tornar a definir en cada cicle de l'espiral, es realitzarà una primera planificació que s'anirà modificant a mesura que avanci la recerca si així es creu necessari. Es començarà per definir l'abast o l'amplitud de la investigació.

Dins de la investigació etnogràfica ens trobem que s'ha focalitzat en un aspecte de l'àmbit educatiu, *la cultura avaluativa dels tres centres*, així doncs aquesta recerca s'enquadrarà dins el model d'*investigació etnogràfica amb una orientació temàtica* segons les modalitats d'investigació etnogràfica que suggereixen Hymes (1978) i Spradley (1980)

3.2.3 Definició dels objectius

Partint del problema inicial: Com és la cultura avaluativa de tres centres de secundària? es definiran els objectius:

- Descriure en quins àmbits es centren les activitats d'avaluació interna del centre.
 - Descriure quins models d'avaluació es fan servir.
 - quina dinàmica s'utilitza per realitzar l'avaluació interna;
-

- quins materials s'utilitzen per fer-la;
- Descriure quina és la utilització dels resultats obtinguts.
- Recollir l'opinió d'un membre de l'equip directiu i un professor o professora de cada centre sobre quins són els problemes i els beneficis que comporta l'avaluació interna de centres que estan realitzant actualment.
- Recollir l'opinió de les mateixes persones sobre quins temes (objectes) creuen que haurien de tenir preferència a l'hora de realitzar una avaluació interna.

3.2.4 Recollida d'informació

La investigació comporta explorar la realitat, i aquesta exploració cal que es faci de forma rigorosa a fi de garantir el seu valor.

A partir dels objectius especificats, s'iniciarà el treball de camp, és a dir a recollir la informació i a analitzar-la.

A l'hora d'escollir les fonts d'informació, dissenyar els instruments i concretar les tècniques de recollida s'ha tingut en compte de seleccionar diverses fonts d'informació ja que és important que la informació es pugui contrastar per tal de donar més fiabilitat a la recerca.

La recollida d'informació es basarà en *l'entrevista i l'anàlisi de documents*, ja que no ha estat possible d'utilitzar l'observació al no haver-se permès la presència d'una observadora a les reunions internes de centre amb la justificació que encara no han començat a parlar d'avaluació interna i l'equip docent no han cregut convenient l'assistència d'una persona de fora del centre a les mateixes.

3.2.5. L'entrevista

Objectius de la entrevista

Obtenir informació sobre la situació de l'avaluació interna en el centre.

Modalitat de l'entrevista

L'entrevista serà semiestructurada, a partir d'unes preguntes genèriques preestablertes en un guió, l'entrevistador les anirà modificant en funció de les respostes de l'entrevistat, per tal d'optimitzar la informació.

Mostratge de persones per a entrevistar

S'ha utilitzat un *mostratge d'opinió* en quant s'ha escollit una persona de l'equip directiu perquè a més que pot donar una visió global del centre, com a conseqüència de les seves competències té una major responsabilitat en l'organització del centre i la seva orientació pedagògica, factors que incidiran fortament a l'hora de realitzar l'avaluació interna.

Al mateix temps s'ha utilitzat el *mostratge aleatori* en quan s'ha entrevistat un professor del centre triat a l'atzar per tal de completar la recollida d'informació des d'un altre enfoc, ja que normalment el professorat té una visió més focalitzada a la seva tasca docent i lligada al cicle i o departament.

Desenvolupament de l'entrevista

Durada de la sessió: aproximadament 1 hora per cada persona però dependrà de com derivi l'entrevista, així es programa un temps entre $\frac{3}{4}$ d'hora i 1 hora i mitja aproximadament.

Nombre: dues sessions per a cada institut, una per la persona de l'equip directiu i una altra per el professor o la professora que correspongui.

Escenari: les entrevistes es realitzaran a cadascun del centres educatius.

Identitat: una persona de l'equip directiu i un professor o professora del centre. Les entrevistes seran individuals i només hi assistirà la persona entrevistada i la investigadora.

Organització de l'entrevista

Introducció

Per començar s'explicarà els motius de la recerca i els seus objectius. Un treball de pràcticum de la llicenciatura de psicopedagogia que es realitza amb l'objectiu de conèixer la situació de l'avaluació interna en els centres de secundària.

S'explicarà el perquè se l'ha escollit per a realitzar la entrevista, en alguns casos per formar part de l'equip directiu i en altres a l'atzar en el cas dels professors o professores.

Se li oferirà la possibilitat de conèixer els resultats del treball si així ho desitgen i se li garantirà l'anonimat i la confidencialitat de l'entrevista.

Model d'entrevista

A partir dels objectius marcats es tractava d'investigar les següents qüestions de recerca:

<p>1. Descriure en quins àmbits es centren les activitats d'avaluació interna del centre.</p>	<p><i>Es tracta de saber en quins àmbits s'estan realitzant activitats d'avaluació</i></p> <p>1.a quines activitats d'avaluació es duen a terme en els centres amb els alumnes.</p> <p>1.b quines activitats d'avaluació es duen a terme en el centre respecte a la seva organització i dinàmica de funcionament.</p>
<p>1. Descriure quins models d'avaluació es fan servir.</p>	<p><i>La finalitat es veure si els centres fan servir avaluacions planificades i estructurades.</i></p>

<ul style="list-style-type: none"> • quina dinàmica s'utilitza per realitzar l'avaluació interna; • quins materials s'utilitzen per fer-la; 	<p>2.a com es realitzen les avaluacions;</p> <p>2.b qui les coordina;</p> <p>2.c qui hi participa;</p> <p>2.d quina metodologia de treball es fa servir;</p> <p>2.e quins materials s'utilitzen.</p>
<p>3. Descriure quina és la utilització dels resultats obtinguts.</p>	<p><i>L'objectiu es conèixer quina utilització es fa dels resultats.</i></p> <p>3.a on es recullen els resultats de les evaluacions;</p> <p>3.b a qui s'informa dels resultats;</p> <p>3.c quines actuacions es realitzen a partir dels resultats obtinguts.</p> <p>3.d on es recullen les actuacions que s'hauran de realitzar;</p> <p>3.e qui són els responsables de portar-les a terme.</p>
<p>4. Recollir l'opinió d'un membre de l'equip directiu i un professor o professora de cada centre sobre quins són els problemes i els beneficis que comporta l'avaluació interna de centres que estan realitzant actualment.</p>	<p><i>De cara a la generalització de l'avaluació interna a tots els centres de secundària és important conèixer com es valoren les activitats d'avaluació que es realitzen.</i></p> <p>4.a quins aspectes positius té l'avaluació que es realitza;</p>

	<p>4.b quins aspectes negatius té l'avaluació que es realitza.</p> <p>4.c quins aspectes positius tindria una avaluació més sistemàtica;</p> <p>4.d quins aspectes negatius tindria una avaluació més sistemàtica.³</p>
<p>5. Recollir l'opinió de les mateixes persones sobre quins temes (objectes) creuen que haurien de tenir preferència a l'hora de realitzar una avaluació interna.</p>	<p><i>De cara a la generalització de l'avaluació interna a tots els centres de secundària és important conèixer quins aspectes es creu que tenen una major necessitat de ser avaluats.</i></p>

A partir d'aquestes qüestions es va elaborar un primer model d'entrevista que es va desestimar després del seu pilotatge amb un director d'un dels centres de secundària. El problema va ser que els termes d'avaluació de centres que s'havien utilitzat en el redactat de les preguntes eren desconeguts per l'entrevistat i per tant quedava tallat o donava respostes curtes i sense aprofundir en el tema. En el moment que les preguntes van ser més genèriques l'entrevistat es va esplaïar i va donar molta més informació, a partir d'aquí es va canviar el model d'entrevista, l'investigadora va anar modificant les preguntes en funció de les respostes de l'entrevistat, però tenint sempre com a base les qüestions anteriors.⁴

³ Qüestions afegides posteriorment a la confecció del primer model d'entrevista al veure que les avaluacions que es portaven a terme no eren sistemàtiques.

⁴ Els dos model d'entrevista es troben a l'annexe.

3.2.6 Anàlisi de documents

En principi es pretenia d'analitzar els documents prescriptius del centre, projecte educatiu, projecte curricular, pla anual i memòria anual, per tal d'obtenir més informació sobre la situació de l'avaluació interna i triangular-la amb la informació recollida en a les entrevistes, donat que aquests instituts no tenen elaborats els documents prescriptius es va optar per analitzar qualsevol altre tipus de *document natural* existent que pugessin donar informació sobre el tema de la recerca: actes de claustre o cicle, graelles de valoració de projectes, etc.

3.2.7 Coordenades espai/temporals

A més a més s'ha elaborat una pauta per recollir informació específica sobre cada centre de la recerca i un diari de la visita per a completar informació que pugui ajudar en la comprensió de la realitat de cada centre.

3.3 Anàlisi qualitativa de la informació

D'acord amb la majoria d'autors l'anàlisi estrictament qualitativa de les dades es realitzarà de manera:

inductiva: les categories conceptuais derivaran de les dades, és a dir des de baix i es basaran en el seu significat;

generativa: orientada més a generar categories, hipòtesis i teories fonamentades, que no a contrastar-les;

constructivistes: les unitats d'anàlisi s'extrauran de la descripció, per mitjà de processos de reelaboració i d'abstracció.

èmica: es servirà de les categories que els subjectes utilitzen per a conceptualitzar les seves experiències i la seva visió del món.

3.3.1 Procés de l'anàlisi qualitativa

Transcripció

Les entrevistes s'han enregistrat en magnetòfon per tant primer caldrà fer la transcripció.

A partir de la transcripció es farà un petit resum de resposta per tornar-hi durant l'anàlisi i poder-les citar, finalment es revisarà la qualitat de la informació per veure si s'entén si hi manca quelcom important, etc.

Lectura preliminar: llista de temes

Primer es llegirà la informació per tenir-ne una idea global, després es subratllarà i es posaran senyals al marge indicant que es pot fer de cada part, amb que s'agruparà etc. a partir d'aquí es determinarà el tipus d'unitat d'informació per a classificar-les posteriorment i es determinaran els criteris més adequats que permetran efectuar les subdivisions més significatives del material.

Identificar unitats de registre i de context

En primer lloc identificarem les *unitats d'anàlisi* és a dir els elements de la transcripció en que es centrarà l'anàlisi. Dins de les unitats d'anàlisi es tindran en compte les *unitats de context* on es troben les *unitats de registre*, es a dir el que faci referència específica a l'avaluació interna. A partir d'aquí i utilitzant el *criteri temàtic* segmentarem les dades en unitats rellevants i significatives.

Seguirem amb la *categorització de les unitats d'anàlisi* per la qual utilitzarem el criteri de *convergència* es a dir les agruparem per aspectes similars i coses en comú. Les categories les farem a *posteriori*, un cop recollida la informació i seran fetes per l'analista, *descriptives i concretes*. Si es veu necessari per facilitar posteriorment la seva representació, es codificarà cada categoria.

Per representar la informació s'utilitzaran *metamatrius descriptives*.

El model d'anàlisi qualitatiu que es presenta s'ajusta al model de Miles i Huberman (1984): recollida de dades, reducció de dades, representació i conclusions i verificació.

3.4 Resultats obtinguts

D'acord amb el problema plantejat es tracta de *conèixer quina cultura avaluativa tenen els tres centres de secundària*.

Tal com estava planificat la informació l'hem recollida mitjançant entrevistes a dos membres de cada institut, un membre de l'equip directiu i una professora de cada centre, i a partir de l'anàlisi dels documents que hem tingut accés.

Un cop seguit el procés que s'ha descrit anteriorment per a la reducció de dades, tant en el cas de les informacions recollides mitjançant l'entrevista com les obtingudes en l'anàlisi de documents, s'ha passat a la seva identificació en unitats d'anàlisi.

La selecció de les unitats d'anàlisi s'ha portat a terme a partir del objectius que s'havien definit:

- Descriure en quins àmbits es centren les activitats d'avaluació interna del centre.
 - Descriure quins models d'avaluació es fan servir.
 - quina dinàmica s'utilitza per realitzar l'avaluació interna;
 - quins materials s'utilitzen per fer-la;
 - Descriure quina és la utilització dels resultats obtinguts.
 - Recollir l'opinió d'un membre de l'equip directiu i un professor o professora de cada centre sobre quins són els problemes i els beneficis que comporta l'avaluació interna de centres que estan realitzant actualment.
-

- Recollir l'opinió de les mateixes persones sobre quins temes (objectes) creuen que haurien de tenir preferència a l'hora de realitzar una avaluació interna.

Per ajudar a elaborar les conclusions s'ha representat la informació obtinguda mitjançant unes *metamatriu descriptives* tal com teníem planificat.

Informació recollida mitjançant les entrevistes

La informació que s'ha obtingut mitjançant les entrevistes, s'ha representat en a la matriu agrupada per instituts i diferenciada per fonts d'informació segons correspongui al membre de l'equip directiu o al professorat. S'ha cregut convenient agrupar-la per instituts per tal de facilitar l'anàlisi institut per institut de la seva cultura avaluativa i permetre de fer-ne comparacions. La informació s'ha representat separada segons les fonts per tal de triangular-la i analitzar les diferents percepcions si es que n'hi ha.

Finalment la representació de la informació recollida en els documents, també s'ha agrupat per instituts, per tal de facilitar la triangulació amb la informació obtinguda mitjançant les entrevistes en cada institut.

Dades obtingudes amb les entrevistes:

Informants	Unitats d'anàlisi							
	Àmbits que es fa avaluació	Model: dinàmica/ instruments / equip que la realitza	Utilització dels resultats	Model Actual		Avaluació sistemàtica		Aspectes a avaluar
				problemes	beneficis	problemes	beneficis	
Institut A Membre E.Directiu	Resultats alumnes Activitats Treball de recerca Btx.	Proves/al departament i claustre Valoracions orals/ al cycle o departament Pauta elaborada per la comissió pedagògica.	Anàlisis estadístic/ canvi de grup dels alumnes per nivells de coneixement. Es té en compte per futures actuacions. Objectivar l'avaluació del treball	No es pot fer res més amb tants alumnes per aula Potser no és prou objectiu Cap	No cal massa temps per fer-ho.	Es necessita un temps que no es té.	Milloraria potser alguna aspecte però no val la pena el cost/ benefici	Les normes que es van establir a primer d'ESO.
Institut A Professora	Resultats alumnes Aspectes organitzatiu de grups d'alumnes	Observacions sistemàtiques treballs, proves. Al nivell i departament Valoracions orals al cycle	Anàlisis estadístic/ canvi de grup dels alumnes per nivells de coneixement. Canvi en aspectes organitzatiu s atenció individual/ petit grup.	No.	Ens va bé.	Es necessita a un temps que no es té.	No n'hi veig.	Les normes sobre les sortides.

Institut B Membre E.Directiu	Resultats d'alumnes Projectes	Observacions sistemàtiques, treballs, proves. Cicles i departament Valoracions orals al cicle	Canvi de grup dels alumnes per nivells de coneixement. Assignació crèdits variables Es té en compte per futures actuacions.	Potser és poc objectiu.	És ràpid.	No tenim més temps per fer més coses.	Potser seria més objectiu.	El currículum.
Institut B Professora	Resultats d'alumnes Metodologia a l'aula	Impressions observacions sistemàtiques, treballs, proves Cicles i departament Valoracions orals al departament	Canvi de grup dels alumnes per nivells de coneixement. Assignació crèdits variables Es té en compte per futures actuacions.	Potser està poc estructurat .	És operatiu.	Potser la manca de temps.	Seria positiu més objectiu i estructurat .	L'itinerari de crèdits variables dels alumnes.
Institut C Membre E.Directiu	Resultats alumnes Activitats	Determinat per cada departament Oral al cicle	Assignació crèdits variables Es té en compte per futures actuacions.	Anem superant els problemes de descor- dinació	Cada cop més tractem els aspectes pedagògics.	Tots els problemes, falta de temps, complicació, innecessari ...	Cap	L'actuació d'alguns professors a l'aula.
Institut C Professora	Resultats alumnes Crèdits variables i activitats	Observacions sistemàtiques, proves. Cicle, departament Oral al departament o cicle, escrit amb els alumnes	Assignació crèdits variables Es té en compte per futures actuacions.	Manca tenir un referent amb que comparar.	És important de fer de cara ajustar la resposta als alumnes.	Potser caldria fer més reunions i ja no tenim més temps.	Ens donaria més pautes d'actuació	L'assignació dels alumnes als crèdits variables.

Dades obtingudes amb l' anàlisi de documents

Informants	Unitats d'anàlisi			
	Institut	Tipus de document	Qui l'ha elaborat	Finalitat del document
A	Full enquesta sobre la valoració del treball de recerca per l'alumnat Acta de la reunió de la comissió del treball de recerca de Btx.	La comissió del treball de recerca La cap d'estudis	Conèixer l'opinió dels alumnes sobre el plantejament del treball de recerca Recollir els acords sobre les condicions del treball de recerca del Btx.	Avaluació per part de l'alumnat d'un aspecte de l'àmbit curricular Establiments d'acords
B	Acta de la reunió de la comissió pedagògica sobre varis aspectes organitzatius	La coordinadora pedagògica	Recollir les valoracions i acords de la reunió	Valoració d'un aspecte de l'àmbit organitzatiu les reunions de pares
C	Acta de la reunió de departament Acta de cicle	El cap de departament La coordinadora de cicle	Recollir les propostes i acords Recollir les propostes i acords	Establiment d'acords Establiment d'acords

3.5 Discussió

Primera matriu – Informació obtinguda mitjançant les entrevistes.

Àmbits en què es fa l'avaluació

Si analitzem els àmbits en que es realitzen actuacions d'avaluació, veiem que en els tres instituts es realitzen processos avaluatius amb els alumnes, aquesta

recollida d'informació es fa majoritàriament mitjançant proves, aquí coincideixen la majoria dels entrevistats. També manifesten s'utilitzen observacions sistemàtiques, i treballs, encara que només a un dels instituts ho diuen els dos entrevistats, en els altres dos només ho mencionen els professors. En un dels instituts el director no especifica com s'avaluen els alumnes, només menciona que es a criteri del departament. Durant l'entrevista en aquest director s'ha fet menció de l'autonomia dels departaments en quan a decidir aspectes sobre la docència, com per exemple la tipologia de crèdits variables a ofertar als alumnes, per tant podria ser que el professor entrevistat pertanyés a un dels departaments que utilitzen proves, observacions i treballs a l'hora d'avaluar als alumnes de la seva àrea.

En el cas de l'institut que no coincideixen els dos entrevistats al anomenar les fonts de recollida de dades per avaluar als alumnes, podria ser que només uns quants professors utilitzin altres fonts a part de les proves i l'atzar fes que el professor entrevistat fos uns dels pocs que ho fa, amb la qual cosa es justificaria que el membre de l'equip directiu no ho hagués mencionat.

Només en un dels instituts, el de nova creació, coincideixen el membre de l'equip directiu i la professora entrevista en quan a la font de recollida de dades, podríem pensar que potser hi ha més coordinació sobre el tema que en els altres instituts, però caldria tenir més dades per a confirmar-ho.

En a l'àmbit organitzatiu veiem que els membres de l'equip directiu mencionen aspectes generals en els que es realitzen activitats d'avaluació: projectes, activitats. En canvi els professors aspectes més directament lligats amb la docència: aspectes organitzatius dels grups, metodologia a l'aula, realització dels crèdits variables. Podria ser que l'equip directiu focalitzi més en els aspectes generals del centre i el professorat en aquells aspectes que li són més propers en el dia dia. Només en un dels instituts, el que ve de batxillerat, la cap d'estudis menciona un aspecte vinculat en aquest camp, el treball de recerca del batxillerat. Tal com es desprèn de l'entrevista, en aquest institut

s'ha observat un especial interès cap aquesta etapa, fet que justificaria que l'equip directiu tingui coneixement d'aquesta avaluació.

Dinàmica, instruments i equip que realitza aquestes avaluacions

Les activitats d'avaluació es porten a terme en el nivell, cicle o departament en tots tres instituts, només en un d'ells es parla del Claustre com a òrgan on es realitzen les valoracions.

Es podria lligar amb el model organitzatiu de cada institut, tal com es pot observar en a les entrevistes, dos instituts tenen una organització més basada en petits grups de decisió els cicles i els departament, coordinats a través de en la comissió pedagògica, però en el què ve de batxillerat la seva organització respecte la presa de decisions és més centralitzada al claustre.

No s'utilitzen instruments, aquí coincideixen tots els entrevistats, per a fer les avaluacions dels aspectes organitzatius, sinó que es fan oral, i algunes vegades ni es recullen tal com han manifestat en a les entrevistes.

Només dos dels entrevistats manifesten que participen els alumnes en algunes valoracions com els crèdits variables o el treball de recerca de batxillerat, en aquest cas si que es fa per escrit i a través d'una pauta de valoració feta pels professors.

Utilització dels resultats

Aquí hi ha total coincidència entre els dos entrevistats de cada institut. En uns dels instituts de l'anàlisi dels resultats dels alumnes es prenen decisions sobre la seva assignació a grups de nivell de coneixement, en un dels altres instituts es prenen decisions sobre l'assignació dels alumnes als crèdits variables i en a l'altre per a les dues assignacions: als grups de nivell i als crèdits variables.

En quan als resultats de les avaluacions de l'àmbit organitzatiu, en tots els casos manifesten que són per a prendre decisions de continuïtat o canvi en actuacions futures del mateix àmbit.

Cal remarcar que en un dels instituts, el que ve de batxillerat, es fa menció que les avaluacions del treball de recerca han de servir per objectivar la correcció d'aquest treballs.

Problemes i beneficis del model d'avaluació que s'està fent servir.

Reconeixen que potser no es massa objectiva l'avaluació que es fa però la justifiquen amb una manca de temps per a fer res més. Només una professora esmenta el problema que representa no tenir referents externs a l'hora de prendre decisions.

En quan els beneficis manifesten que és ràpid, operatiu, no cal massa temps, i que permet ajustar la resposta a les necessitats dels alumnes. Un dels directors manifesta que es va avançant i cada vegada més es debaten temes pedagògics.

Problemes i beneficis d'una avaluació més sistemàtica

Tots els entrevistats manifesten els inconvenients que suposaria en quan es necessitaria un temps que no tenen per fer-ho. Dos diuen que no hi veuen pas cap avantatge, un que no compensaria el cost el benefici que se'n obtindria i els tres restants opinen que segurament s'obtidrien resultats més objectius si es fes més estructurat i sistemàtic.

Aspectes que caldria avaluar.

Els entrevistats de l'institut de Batxillerat estan d'acord en que caldria avaluar aspectes referits a les normes. En alguns moments de l'entrevista traspua la preocupació per la disciplina i el comportament dels alumnes, especialment en la persona de l'equip directiu.

Els altres dos instituts manifesten temes més curriculars.

Segona matriu – Informació obtinguda amb l'anàlisi dels documents.

Cal remarcar que no ha estat possible consultar tots els documents que s'havia previst, ja que cap dels centres té elaborat el PEC, el PCC, el Pla anual ni la Memòria de final de curs, per tant l'anàlisi s'ha basat en actes de cicle, departament i comissió pedagògica, així com una pauta de valoració pels alumnes de batxillerat, als que s'ha tingut accés.

Les actes recullen els acords sobre aspectes debatuts en a les reunions dels equips, però no s'hi reflecteix cap indicati que s'hagi seguit un procés estructurat d'avaluació per arribar als esmentats acords, fet que coincideix amb les declaracions dels membres de l'equip directiu i els professors en a les seves entrevistes.

Només un dels instituts ha facilitat un full d'avaluació que s'ha passat als alumnes de batxillerat que han fet el treball de recerca, corroborant el que ja s'ha comentat a l'apartat de discussió respecte la informació obtinguda mitjançant les entrevistes.

3.6 Conclusions i prospectiva

Es passarà ara a redactar les conclusions que s'ha arribat sobre cada un dels objectius específics, després d'analitzar les dades recollides.

Àmbits en que es fa l'avaluació. Models d'avaluació que s'utilitzen. Utilització dels resultats.

En els tres centres de la recerca es fan actuacions d'avaluació tant en l'àmbit d'ensenyament/aprenentatge com en el organitzatiu.

En ambdós casos els resultats de les avaluacions serveixen per a prendre decisions de canvi o continuïtat respecte algunes de les actuacions que es realitzen.

En l'àmbit d'ensenyament/aprenentatge es fa majoritàriament en l'aspecte d'avaluació del coneixement dels alumnes, i només en alguns casos sobre aspectes de gestió del currículum, tot i que a partir dels resultats obtinguts amb

els alumnes es modifica alguns dels aspectes del currículum com és la tipologia d'agrupaments dels alumnes.

És en aquest àmbit i en l'avaluació dels coneixements dels alumnes on es fan d'una manera més estructurada i planificada les activitats d'avaluació. S'utilitzen diversos instruments de recollida d'informació. Es fa un anàlisi dels resultats obtinguts, en un dels centres es realitzen estadístiques per comparar-ho amb resultats d'altres anys. En l'anàlisi dels resultats i participen els professors tant des del nivell com des dels departaments. Les mesures que es prenen a partir d'aquest anàlisi van orientades a ajustar la resposta a les necessitats dels alumnes i se'n deriva una actuació específica.

Es pot dir que les actuacions que es realitzen actualment en l'àmbit d'ensenyament/aprenentatge s'acosten al que haurien de ser unes actuacions d'avaluació interna planificades, tot i que caldria ampliar els aspectes a avaluar a altres més lligats a la gestió del currículum i a la pràctica docent, per poder disposar de més elements que permetessin de donar una resposta el més ajustada possible a les necessitats dels alumnes, amb propostes de canvis sobre seqüenciació d'objectius i continguts, metodologia, utilització de recursos, etc. Aspectes tots ells que no s'avaluen sistemàticament.

En l'àmbit organitzatiu s'avaluen activitats i projectes

En aquest àmbit les avaluacions no estan planificades ni s'utilitzen instruments per a la recollida de la informació. Simplement es descriuen els fets, es donen opinions subjectives des de la percepció individual dels professors i no es contrasta la informació. No es pot dir que aquestes actuacions siguin pròpiament avaluacions es podrien anomenar pseudoavaluacions tal com les anomena S. Pallarés (1999:19). El resultat es recullen a vegades en a les actes i altres vegades no. Les actuacions que se'n puguin derivar no s'especifiquen ni es planifiquen d'entrada, sinó que hauran de servir per quan es torni a programar alguna actuació sobre aquest aspecte tot i que no sempre es tenen en compte.

En aquest àmbit doncs les actuacions que es realitzen estan molt lluny del que hauria de ser una avaluació interna sistemàtica i planificada. Per un cantó es troba una manca d'aspectes a avaluar referits especialment a l'organització, com podrien ser: la coordinació dels equips docents, l'organització de funcionament del centre, etc. i per altra la manca d'una planificació que permetés realment la realització d'una autèntica avaluació interna.

Problemes i beneficis que comporta el model actual i que podria comportar una avaluació més sistemàtica.

En referència a aquestes qüestions, es constata que l'actual model en general ja els sembla bé, tot i que alguns dels professors reconeixen que es poc objectiu, i un manifesta que els caldria un referent extern en què contrastar els resultats obtinguts.

La consecució d'objectivitat i l'obtenció de referents externs es podrien aconseguir en un procés d'avaluació interna més sistemàtic i estructurat que també permetés la comparació amb altres models que podrien actuar de referents.

En quan al canvi a unes actuacions d'avaluació interna més sistemàtiques en general es veu com una feina més per a la qual no es disposa de temps tot i que en un dels centres es manifesta que possiblement es podrien obtenir millors resultats.

Temes (objectes) que caldria fer actuacions d'avaluació

En dos centre es proposen temes lligats a aspectes curriculars i només en un dels instituts es fa referència a aspectes més normatius.

Per concloure retornant a la pregunta que es plantejava al començament de la recerca sobre *quina és la cultura avaluativa en tres centres de secundària?*, es pot dir que la cultura avaluativa dels tres centres que s'ha fet la recerca té elements positius que sens dubte han de contribuir a l'arrelament d'aquesta cultura avaluativa i al seu major desenvolupament, però també cal considerar

altres aspectes sobre els que s'hauria d'incidir per tal que poguessin esdevenir elements afavoridors per a la millora d'aquesta cultura.

Dels elements positius, es destacaria el fet que es realitzin avaluacions tant de l'àmbit d'ensenyament /aprenentatge com el organitzatiu, de manera que ja es té la concepció d'una avaluació que contempli el centre d'una manera global. Un altre dels aspectes positius és el concepte d'avaluació per a canvi i millora i és en aquest sentit que es realitza.

Entre els aspectes que caldria millorar fora el de la sistematització de l'avaluació, aspecte que tot i que s'ha iniciat en l'àmbit d'ensenyament/aprenentatge, no es realitza amb totes les condicions que requereix una avaluació amb garanties. Un altre dels aspectes que caldria incidir fora en la tria dels objectes a avaluar perquè es poguessin efectuar avaluacions que incidissin en els aspectes més significatius pel professorat per tal que l'equip docent disposés de dades fiables que permetessin reflexionar i discutir sobre aquells aspectes que més poden incidir en la millora de la pràctica educativa. Finalment cal fer esment a la necessitat de canviar el concepte d'avaluació sistemàtica – més reunions – més temps.

Per tal de millorar els aspectes més fluïxos que s'ha esmentat caldria preveure una sèrie d'actuacions adreçades al professorat dels centres, que podrien ser realitzades pel algun agent extern, ja fos des de la formació més institucional, des de l'assessorament per part d'algun servei educatiu com l'EAP, Inspecció, orientacions realitzades per algun professor del centre que pogués rebre una formació més intensa i específica sobre el tema, etc.

Actuacions a realitzar

Partint que l'avaluació dels aspectes lligats a l'avaluació d'ensenyament/aprenentatge dels alumnes es realitzen de manera més sistemàtica es podria partir d'aquest procés avaluatiu per ajudar a introduir elements més tècnics que poguessin ajudar als professors a realitzar una avaluació amb més garanties. També es important que s'encoratgés a realitzar

avaluacions més sistemàtiques en aquells aspectes que el mateix professorat es manifesta més preocupat per obtenir unes dades més objectives, o poder disposar d'un referent extern. És important de partir de les necessitats del propi professorat per tal de que el canvi, en aquest cas un procés avaluatiu més sistemàtic, sigui vist des dels aspectes més positius i disminueixi els aspectes percebuts com més negatius, com la sensació de més feina afegida. Un altre aspecte a considerar és la necessitat d'organitzar una estructura de treball que permetés l'agilització del procés per tal d'estalviar reunions i despeses de temps innecessàries, aspecte que preocupa molt al professorat.

Aspectes de la recerca que han quedat una mica confosos

En la recollida de dades caldria haver aprofundit més respecte quins són els canals de comunicació dins de l'estructura organitzativa que disposen els instituts l'hora de fer actuacions d'avaluació i qui les impulsa. No ha quedat clar quin és el paper dels coordinadors de nivell, cicle o etapa, així com el del coordinador o coordinadora pedagògica i el o la cap d'estudis en cada cas.

És important que un procés com el de l'avaluació interna compti amb un empresari⁵ que l'impulsi i el dinamitzi, per tant és un dels aspectes que caldria potenciar. Per a poder fer-ho hauríem de conèixer amb més exactitud com s'utilitzen els canals de comunicació i coordinació per realitzar propostes i activitats que afectin a l'estructura organitzativa del centre en cada un dels instituts. A partir d'aquí preveure que es necessitaria per crear la figura de l'empresari que impulsés el procés per fer-lo més dinàmic i operatiu és a dir més operatiu, que reduís al màxim les actuacions innecessàries i costoses.

Així doncs caldria continuar la recerca amb aquest enfoc en els mateixos centres, per acabar de completar la informació i tenir més dades per a fer propostes en aquest aspecte.

⁵ Persona o grup reduït que impulsa, dinamitza i controla el procés d'autoavaluació.

Més endavant quan faci algun temps que s'hagi començat el procés caldria fer una nova recerca per veure com s'està portant a terme, quines dificultats han sorgit i quines necessitats es detecten, per tal d'anar ajustat la resposta des de l'Administració Educativa.

En resum podem concloure que la introducció del procés d'avaluació interna en els centres de secundària com a procés innovador que és, cal que parteixi de les actuacions d'avaluació que ja s'estan portant a terme i no s'intenti de començar de zero per un altre cantó.

És imprescindible que connecti amb els usuaris, que parteixi de les seves preocupacions i necessitats. Que es potenciï des de la pròpia iniciativa del professorat.

Cal preveure que els centres disposin d'una estructura organitzativa que faciliti el procés avaluatiu i no l'entorpeixi i el burocratitzi. S'hauria de crear la figura de l'empresari, que podria ser un petit grup, que impulsi i dinamitzi el procés.

És necessari que el centres pugui comptar amb un suport extern de formació, assessorament i orientació.

El procés ha de potenciar la reflexió i discussió dins l'equip de professorat per tal que realment es pugui avançar en el creixement professional dels docents i les actuacions educatives necessàries en cada centre en concret.

Un altre aspecte important és el temps, cal que el procés sigui implantat sense presses, donant temps perquè es pugui anar incorporar en a la pròpia dinàmica dels centres.

L'Administració Educativa haurà de tenir en compte doncs tots aquest factors per tal de dissenyar actuacions que pugui facilitar la millora dels processos d'avaluació interna en els centres de secundària, per tal d'aconseguir en definitiva una millora en la qualitat educativa dels mateixos.

4. REFERÈNCIES BIBLIOGRÀFIQUES

BARZANO, G. [et al.] (2.000): *L'autovalutazione nella scuola*. Paravia Bruno Mondadori. Milano.

CHAVARRIA, X. I BORRELL, E. (1998): *L'avaluació interna de centres*. Associació de mestres Rosa Sensat. Barcelona.

CHAVARRIA, X. I BORRELL, E. (2000): *Avaluació de la funció directiva*. ICE. Barcelona.

ELLIOTT, J. (1993): *El cambio educativo desde la investigación-acción*. Morata. Madrid.

HUTMACHER, W. (1999) Ponència : *Educació i avaluació, tendències a Europa*. Universitat de Ginebra. Suïza.

MATEO, J. [et.al.] (1997): *Avaluació interna de centres.*: Generalitat de Catalunya (Departament d'Ensenyament) Barcelona.

MATEO, J. [et al.] (1997): *Enfocaments, mètodes i àmbits de la investigació psicopedagògica*. UOC. Barcelona

NEVO, D. (1997): *Evaluación basada en el centro*. Ediciones Mensajero. Bilbao.

PALLARÉS, S. (1999): *Referents teòrics, materials i exemples per a l'autoavaluació de centres*. Delegació Territorial Baix Llobregat. Sant Feliu de Llobregat.

PEDRÓ, F. (1997): *Innovacions i reformes educatives*. UOC. Barcelona

RUÉ, J. (1997): *Avaluació interna de centres*. Generalitat de Catalunya (Departament d'Ensenyament). Barcelona.

RUIZ, J.M. (1998): *Como hacer una evaluación de centros educativos* Narcea S.A. Ediciones. Madrid.

RUL, J. (1995): *La memòria avaluativa del centre educatiu*. Departament d'Ensenyament. Barcelona.

SANCHO, J.M. [et al.] (1993): *Aprendiendo de las innovaciones en los centros. La perspectiva interpretativa de la investigación aplicada a tres estudios de casos*. CIDE/MEC. Madrid.

SANTOS, M.A. (1993): *Hacer visible lo cotidiano*. Akal Ediciones. Madrid.

SCHEERENS, J. (2000) Lecture: *School self evaluation: origins, definition, approaches, methods and implementation issues*. Universiteit Twente. The Netherlands.

TENBRINK, T.D. (1983): *Evaluación guía práctica para profesores*. Narcea. Madrid.

TIANA, A. (1997): *Avaluació de programes, centres i professorat*. UOC. Barcelona

VIC. GENERALITAT DE CATALUNYA. CONSELL ESCOLAR DE CATALUNYA. Ponències de la Jornada de Reflexió i Avaluació i Educació. 1998.

PINEDA CENTRE CULTURAL PINEDA S.A. Ponències de les XI Jornades Pedagògiques: *L'Avaluació educativa*. 1999.

5. ANNEXOS

5.1 Primer model entrevista

QÜESTIONARI

Es realitzen valoracions i/o avaluacions en l'àmbit d'ensenyament/aprenentatge?

dels resultats d'alumnes?

de la gestió del currículum?

En l'àmbit organitzatiu?

En altres? quins?

Com es realitza el procés?

Qui és el responsable?

Coordinador?

Impulsor?

Qui hi participa?

Com es porta a terme el procés?

Quan es realitza?

Quins materials es fan servir?

Qui els elabora?

Qui analitza les dades?

Què es fa dels resultats?

A qui s'informa?

On es recullen?

Per què serveixen?

Qui hi té excés?

Problemes que es detecten en el procés?

Beneficis que aporta el procés?

Que creieu que caldria modificar del procés que utilitzeu actualment?

Model definitiu d'entrevista

Protocol d'anàlisi de documents

Tipus de document

Qui l'ha elaborat

Finalitat del document

Aspectes sobre avaluació interna que conté

5.2 Coordinades espai/temporals

Nom del centre

Ubicació

Tipo

Edats

Nombre d'alumnes

D'on accedeixen els alumnes

Nombre de professors

ESO

Batxillerat

Cicles F.

Altres:

Organització de la ESO (professorat)

Nombre de Departaments ESO:

Nombre de professors dels Departaments:

Nombre de professors del nivell:

Nombre de professors del cicle:

Reunions de

Periodicitat

Responsable

Documents prescriptius elaborats

Història del centre:

5.3 Diari de la visita

Visita personal

Amb qui

Aspectes més significatius observats

Altres coses importants que han cridat l'atenció

Qüestions noves o pendents que cal considerar durant la pròxima visita

5.3.1 Diari de la visita : Visita personal - IES A

Amb qui: Cap d'estudis del centre, professora de català

Aspectes més significatius observats: La importància que es dona al Batxillerat, l'èmfasi que fa la cap d'estudis al parlar d'aquesta etapa, la freqüència de les reunions per departaments per sobre de la de nivell o cicle (a 2n. cicle d'ESO només es reuneixen per programar les festes).

Altres coses importants que han cridat l'atenció: L'especial atenció del treball de recerca del Batxillerat molt per sobre del treball de síntesi de l'ESO, per les explicacions de la Cap d'estudis i pel treball de reflexió i valoració més formal que s'ha fet després de la realització del mateix.

Qüestions noves o pendents que cal considerar durant la pròxima visita:

Cap de moment.

5.3.2 Diari de la visita: Visita personal - IES B

Amb qui: Director, professora de socials.

Aspectes més significatius observats: La importància que es dona a la coordinació dins del cicle i la integració dels caps de departament a la comissió pedagògica del centre.

Altres coses importants que han cridat l'atenció: L'interès del director per la comunicació amb els alumnes, ha deixat un moment la reunió per que volia parlar amb un grup abans de que pleguessin del canvi d'horari de la setmana que ve degut al crèdit de síntesi.

Qüestions noves o pendents que cal considerar durant la pròxima visita:

Cap de moment.

5.3.3 Diari de la visita: Visita personal - IES C

Amb qui: Director del centre, professora d'educació física.

Aspectes més significatius observats: La diversitat d'etapes educatives que s'imparteix i la varietat d'edats dels alumnes que hi assisteixen (de 12 a 22 i fins adults).

Altres coses importants que han cridat l'atenció: L'èmfasi que posa el director en avançar pas a pas, justificada pel gran canvi que ha patit la institució, pensem que és un centre que tenia més de 1000 alumnes l'any que va començar a impartir primer d'ESO.

L'èmfasi que fa el director a la necessitat d'adequar les actuacions a les necessitats dels alumnes que contrasta fortament amb la resposta més academicista dels professors de l'antic Batxillerat segons ell mateix explica. (El director és antic professor de FP). L'habilitat per organitzar les coordinacions que permetin agilitzar els processos de presa de decisions.

Qüestions noves o pendents que cal considerar durant la pròxima visita:

Cap de moment.

5.4 Transcripció de les entrevistes

IES A – Cap d'estudis del centre.

Es fa algun tipus de reflexió/valoració amb els resultats d'aprenentatge dels alumnes?

Per avaluar els alumnes utilitzem proves. Quan acaba l'avaluació el director recull tots els resultats i els compara estadísticament i es passa a tots els departaments, quan hi ha algun resultat molt escandalós, es comenta a claustre i es dona per reflexionar als departaments.

En els departaments a nivell intern es té un recull no només de totes les avaluacions dels alumnes sinó també de totes les proves que es fan.

És una estadística que anem fent des de fa molts anys i ens ajuda a reflexionar, mira aquest curs van aprovant o no, aquest no aproven, etc. Naturalment això porta a una reflexió.

Nosaltres tenim agrupats als alumnes per “diversitat” quan un alumne treu uns resultats molt baixos, l’equip docent decideix de canviar-lo de grup. Es clar que el que s’hauria de canviar és el currículum de l’alumne, però això que queda tan bonic es molt difícil de fer, quan tens 30 alumnes en una aula, impossible.

Els grups de “diversitat” són fixos per a totes les instrumentals.

Avalueu algun tipus de projecte, sortides, colònies... ?

En el claustre es passen totes les sortides que es fan i allà es comenten, avui però hem acordat a l’equip directiu que hem de seure i fixar els criteris de qui pot anar a les sortides quan els alumnes són molt problemàtics. Als cicles i als departaments també es valoren les activitats que es fan.

Aquestes decisions es recullen en actes?

No les recollim en actes formals sinó en una carpeta per cada tema: pressupost, sortides, etc. que passem de cap d’estudis a cap d’estudis. (no me les volen ensenyar per ser documents informals i interns)

La coordinació, la distribució horària,... s’avalua?

L’òrgan que avalua és el Claustre.

Aquest any hem introduir l’atenció a la diversitat, que vol dir que quan un professor té una hora lliure agafa a un alumne considerat conflictiu i està amb ell. Ara a final de curs haurem d’avaluar-ho, però ho veiem molt difícil. L’equip de coordinació pedagògica, el psicòleg de l’EAP, la psicòloga i els coordinadors estan fent una fitxa, però hi ha aspectes que són molt difícil d’avaluar. Però realment l’òrgan d’avaluar per nosaltres el claustre.

Hi ha actes de claustre?

Si que hi ha actes de claustre (no me les volen ensenyar adduint problemes de legalitat).

Les suggerències de canvi d'on surten?

Tan poden sortir d'un coordinador com del claustre.

Creus que unes valoracions més sistemàtiques de les que feu ara ajudarien a millorar les actuacions?

És milloraria molt poc, en alguns aspectes potser, però no en altres. Penso que el que realment fa millorar és que tothom treballi i ho faci bé.

Penso que treure qüestions problemàtiques per discutir-les entre tots encara portaria més problemes perquè generaria enfrontaments i potser coses que alguns fan ara les deixarien de fer al discutir-se i enfrontar-se amb altres que no les volen fer, per exemple qui acompanya a les sortides.

Creus que hi ha algun tema que necessitaria ser avaluat del centre?

Sí per exemple les normes que vam establir de funcionament de primer, les vam avaluar el primer any i ara també les haurien de revisar aquest nens ens acaben, caldria veure si vam ser massa estrictes o poc.

Per fer aquest revisions establiu algun protocol?

Sí per algunes coses, per exemple pel treball de recerca de Batxillerat, ho van fer (em donen una còpia de la fitxa de valoració), era el primer any que es feia i calia valorar-ho. Professors, departament i alumnes el van avaluar. També vàrem fer una fitxa amb els acords de com s'havien d'avaluar els treballs, per tal d'objectivar la seva correcció.

Algun aspecte que s'hagi modificat després de fer-ne una valoració?

Els crèdits de síntesi a la comissió avaluadora hi havia 8 persones i eren masses ara només en posem 3 .

IES A – Professora d'anglès.

Es fa algun tipus de reflexió/valoració amb els resultats d'aprenentatge dels alumnes?

La nostra avaluació no es basa només en proves sinó que també tenim en compte els treballs i l'observació al llarg del trimestre. Es valoren les actituds amés del rendiment acadèmic. Tenim molt clar els que van bé i els que van malament però dels que parlem més són d'aquest mig mig. Decidim si cal parlar amb la família, per veure que passa.

Anàlisi global del grup ?

Sí, vam decidir fer grups homogenis a anglès. Per partir de la mateixa base i anar construint. Es canvien de grup quan van millorant al llarg del curs. És una motivació. Se'ls hi justifica dient que hi ha alumnes que fan anglès a fora i per tan aquest és el motiu d'anar en un grup.

Feu revisions metodològiques?

Anem fent modificacions d'acord amb el que veiem, per exemple aquesta modificació de fer grups homogenis va sortir de les nostres valoracions.

A on es fan aquestes valoracions?

Les valoracions les fem la gent que impartim la matèria, en parlem a les reunions de nivell, amb la coordinadora i després també al Departament. A totes les reunions de Departament queda recollida en a les actes, de les altres reunions no es fan actes.

Fem gràfiques de notes per veure les comparacions d'un any amb els altres.

Si la valoració és positiva no passa res si no ho és es revisa el que hem fet, per exemple ara hem agrupat als alumnes de l'institut per *diversitat* (grups homogenis).

Creus que unes valoracions més sistemàtiques de les que feu ara ajudarien a millorar les actuacions?

Penso que no calen, no tenim temps per a més reunions i més feina, tal com ho fem ja estàbé, en parlem i decidim que caviar si no ens ha anat bé.

Creus que hi ha algun tema que necessitaria ser avaluat del centre?

Potser les normes que tenim sobre les sortides, quins alumnes i poden anar i qui els acompanyarà

IES B - Director.

Es fa algun tipus de reflexió/valoració amb els resultats d'aprenentatge dels alumnes?

Orientem als alumnes cap a uns crèdits variables determinats, de reforç, ampliació etc.

Fem una valoració i distribuïm als alumnes amb grups de diversitat. A les instrumentals tenim dos grups de diversitat un per aquells alumnes amb dictamen de l'EAP, que se'ls fa una adaptació del currículum . Un altre grup amb dificultats, però no tanta, els hi fem adaptacions de materials. Això es fa en els crèdits comuns de les instrumentals en a les altres àrees atenem la diversitat a través dels crèdits variables.

Com es pren la decisió?

La decisió la pren l'equip docent a proposta del psicopedagog o la coordinadora de cicle. A l'equip docent hi ha un representant de cada àrea així ja estan representats els departament. Les decisions queden recollides a les actes de l'equip docent.

Ens basem en els resultats de les proves i la trajectòria al llarg de tot el trimestre.

Avalueu aspectes organitzatius?

Avaluem els projectes. Enguany pensem fer una valoració dels objectius del Pla d'acció tutorial, de la seva programació.

El coordinador pedagògic amb els coordinadors cada any fan una revisió i es mira el que ha anat bé o no. El coordinador per nivell cada setmana reuneix al professorat del nivell per preparar les sessions de tutoria i per tant aquí ja es

recull les valoracions en cada reunió. Directament es modifica el PAT, aquesta sessió que no ha funcionat bé es canviarà per aquesta altra, etc..

Creus que unes valoracions més sistemàtiques de les que feu ara ajudarien a millorar les actuacions?

Potser en resultarien avaluacions més objectives, però suposaria tenir més temps per a fer-ho, i la veritat és que no se pas d'on el podríem treure, doncs ja anem molt carregats, realment ja no podem fer més coses.

Creus que hi ha algun tema que necessitaria ser avaluat del centre?

Crec que ens hauríem de plantejar avaluar aspectes del currículum.

IES B - Professora de socials.

Es fa algun tipus de reflexió/valoració amb els resultats d'aprenentatge dels alumnes?

Nosaltres al departament avaluem sobretot els crèdits variables, a socials tenim tots els alumnes en el mateix grup, en altres àrees es tenen distribuïts per nivell de coneixements. A vegades resulta que a socials suspenem més que en altres àrees, alguns professors ens diuen: eh! que no esteu fent matemàtiques!.

Realment ens preocupa com atendre la diversitat que tenim, per això avaluem la distribució dels alumnes en els variables. No serveix tenir-ho programat d'abans, sinó que depèn dels resultats que ofertem uns variables o altres.

També ens serveix per avaluar que fem els professors a l'aula, que fem, com ens funciona. Estem molt preocupats per incorporar els mitjans audiovisuals a l'aula, perquè realment ens funciona i ens enganxen en aquells alumnes que van més malament.

En què us baseu per fer l'avaluació dels alumnes?

De resultats dels seu treball, observacions sistemàtiques, proves...

A on feu les valoracions sobre la vostra metodologia?

Ho fem al departament, ho parlem, ho discutim, això ho fem al final de cada trimestre de cara a poder canviar coses en els propers crèdits.

Avalueu aspectes organitzatius? sortides, activitats...

Les sortides les avaluem a nivell de centre si són de centre a través de la comissió pedagògica, les de nivell les avaluem dins l'equip de nivell.

No fem un tipus d'avaluacions com les dels aprenentatges, ho comentem i l'any a sobre es tenen en compte les valoracions per tornar-les a programar. Molts cops ho fem pels passadissos.

Creus que unes valoracions més sistemàtiques de les que feu ara ajudarien a millorar les actuacions?

Crec que sí, que ajudarien a millorar. Penso que realment un dels problemes que tenim és que les nostres valoracions són poc estructurades. Encara que els professors no crec que volguessin ja que sempre anem mancats de temps, i possiblement això ens portaria més temps.

Creus que hi ha algun tema que necessitaria ser avaluat del centre?

Doncs ara així, no sé, potser podria dir l'atenció a la diversitat, realment el tema clau potser seria alguna cosa més concreta com l'assignació dels alumnes als crèdits variables.

IES C - Director del centre.

Es fa algun tipus de reflexió/valoració amb els resultats d'aprenentatge dels alumnes?

Hem aconseguit que els departaments fixin el que fer i com fer-ho això és un canvi molt important, hem acabat amb la individualitat. També fixa els crèdits variables que queden fixats i els professors s'hi ha d'adaptar. També es decideix els crèdits variables per als alumnes.

El cap de departament es escollit entre els companys. Personalment prefereixo que sigui més continuïtat que no pas rotatiu. no crec que tothom ho pugui fer de cap de departament o coordinador.

Hi ha departaments molt cohesionats i altres molt poc cohesionats i amb més picabaralles, normalment entre els professors de l'antiga FP i l'antic Batxillerat.

Els de Batxillerat nostàgics amb aquells nens tant seleccionats que tenien i ara preocupats " no podem baixar el llistó" i el de FP pensem més amb donar a cada alumne el que necessita perquè sinó no poden avançar.

No hem aconseguit de fer itineraris entre departaments.

Avalueu aspectes del currículum?

No tenim PCC ni PEC, primer perquè no tenim temps i segon perquè pensem que no cal diferenciacions entre els centres públics , pensem que tots els centre públics hem de tenir el mateix, és diferent amb els centres privats. Que direm? que som una escola catalana? pensem que no cal que no ens ha de servir per a res.

Avalueu aspectes organitzatius? horaris, activitats, etc.

Si que tenim els criteris de fer horaris els tenim escrits i aprovats a Claustre. Que no hi hagi dues assignatures iguals seguides o si per fer pràctiques, quantes hores desdobleu per fer tecnologia, etc..com desdobleu. Quin % de

crèdits variables. Ara "filosofia" no tenim res escrit. Ho ha fet la comissió pedagògica, aprovat el claustre i el consell escolar.

Com es fan i a on es fan aquestes valoracions?

Anem fent revisió de l'últim que hem fet, a la comissió pedagògica es fa la valoració aquest coordinador diu que això no ha anat bé perquè tal professor ja ho ha comentat al cicle, o al departament, etc..

No hi ha actes de la comissió pedagògica. Hi ha actes de Departament, no se si hi ha actes als cicles, no ho se. A la comissió pedagògica no es fan actes ja que no és un orga que prengui decisions, en canvi és allà on realment es decideixen les coses. Depèn de quines coses van a claustre primer altres a consell escolar directament.

Les coses de "filosofia " primer van a claustre però van ja molt preparades perquè el claustre és perillós, se't pot tornar en contra de les propostes, som molta gent. Normalment ja els hi donem les propostes molt tancades res de discutir-ho allà Donar dues propostes si surt una possible tercera no es deixa ni discutir , això no toca només es pot triar entre aquestes dues i prou.

A qui s'informa del canvis que proposeu? Es decideix dins el cicle o departament, no s'informa a ningú més. Penso que hi ha una manca d'informació interna.

Hi veus problemes amb el mètode que feu servir per fer valoracions?

Cada vegada hem de parlar menys de disciplina i menys enfrontaments entre el professorat, cada cop més a parlar de pedagògica. Posar-nos d'acord amb el que jo explico mates i tu llengua.

Aquest canvi es degut a que l'equip de professors és bo han anat marxant elements negatius que hi ha havia en el claustre. També hem anat aprenen com és l'ESO, ja sabem fer horaris, hem minimitzat els problemes laborals al fer horaris i distribució del horari perquè els vagi bé.

De tots els alumnes només en tenim 20 o 25 de conflictius que a darrera hi ha problemes familiars segur.

Amb la pràctica de cada any hem anat ajustant les nostre actuacions. A vegades les normatives t'ajuden i altre vegades ens van en contra. Per exemple nosaltres ja havíem intentat d'impartir les àrees de llengua i matemàtiques durant tot el curs ja fos en crèdits comuns o en crèdits variables, però Inspecció l'any passat ens ho va vetar, ara surt prescriptiu en la normativa de funcionament del curs vinent!. També ara ens ajudarà la prescripció de reduir el nombre de professors de l'equip de 1r. cicle. Aquest aspecte ja l'havíem intentat però "picàvem" amb les especialitats del professorat. Ens hem de posar amb aconseguir la globalitat.

Ara que esteu amb aquestes valoracions de caire més pedagògic creus que introduir unes valoracions més sistemàtiques com amb l'avaluació interna us afavoriria?

No. L'avaluació interna es veu com un control extern, perquè no ha sorgit com una necessitat interna del centre. Si això dona més feina impossible perquè la gent anem de feina, que no podem, l'any que ve hi haurà menys plantilla i més feina. Això no es pot aguantar.

Tot és el que ve de fora es configura com una inferència en les coses internes.

Creus que hi ha algun tema que necessitaria ser avaluat del centre?

La manera com ensenyen alguns professors dins de l'aula, realment ni ha que ho fan ben malament i això perjudica a tot el centre.

IES C - Professora d'educació física.

Es fa algun tipus de reflexió/valoració amb els resultats d'aprenentatge dels alumnes?

A partir dels resultats de les avaluacions orientem als alumnes cap als crèdits variables. També decidim si algun dels alumnes necessita algun ACI.

A on es fan aquestes valoracions?

Les realitzem en el Departament. És una tasca molt complexa i que ens costa molt de decidir, molts cops et preguntes sí realment ho estàs fent bé o si et caldria canviar els criteris d'avaluació. Potser si poguéssim disposar de referents d'altres centres ens ajudaria a veure si anem bé. Tot i que complexa però crec que és realment necessària per planificar els itineraris per als alumnes.

Avalueu aspectes organitzatius?

Quan acabem un crèdit variable, avaluem com ha anat, les activitats i els resultats, també avaluem aquelles activitats que hem programat. Sovint demanem als alumnes les seves opinions sobre l'activitat i els crèdits que han fet.

Aquesta avaluació com la feu?

Els mestre en parlem al cicle o al departament. La dels alumnes els hi demanem per escrit, fem unes quantes preguntes i ells les responen.

Es recullen per escrit aquestes valoracions?

No.

Per a què s'utilitzen?

Quan tornem a programar els crèdits o altres activitats ens serveixen per canviar aspectes que no han funcionat.

Creus que unes valoracions més sistemàtiques de les que feu ara ajudarien a millorar les actuacions?

Probablement ens ajudaria a tenir unes pautes d'actuació més clares, però segurament implicaria haver de fer més reunions i això penso que no fora possible. Tenim un munt de reunions, sempre donem voltes i més voltes als temes, de fet no tenim més temps per a fer coses noves.

Creus que hi ha algun tema que necessitaria ser avaluat del centre?

Un tema important per a mi és l'assignació dels alumnes als crèdits variables, crec que ens caldria de fer una valoració sobre això.

5.5 Documents naturels

5.5.1 Documents naturels IES A

5.5.2 Documents naturals IES B

5.5.3 Documents naturals IES C
